

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENĘ ŚRÓDROCZNA I ROCZNA Z JEZYKA POLSKIEGO W KLASIE 8

Zakres	konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzone (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)
UCZEŃ:					
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do epiki, liryki lub dramatu; • zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; • wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: fraszka, sonet, pieśń, hymn, satyra, tragedia, powieść historyczna), odróżnia je od rodzajów literackich; • zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami • wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach; • w niewielkim stopniu posługuje się terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; • w niewielkim stopniu posługuje się nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków; • wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać; • wskazuje związek problematyki utworów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach; • posługuje się najważniejszą terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; • wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie; • rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: <i>neologizm</i>, <i>symbol</i>, <i>alegorię</i>, <i>ironię</i>), próbuje określić ich funkcję, • zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych; • poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; • poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów; • wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; • poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory; • wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów; • biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich; • objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, • funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi; poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną;

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki; wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał; czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych; rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako reportaż; zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór;</p> <ul style="list-style-type: none"> zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury; komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury; wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu; klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy; rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: <i>reportaż</i> i <i>felieton</i>); znajduje w omawianych tekstach współczesnej kultury 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór; odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury; wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; wyszukuje i porządkuje cytaty; wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa; zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (<i>reportaż</i>, <i>felieton</i>); samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do 	<p>do których odwołuje się utwór;</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury; funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, funkcjonalnie i celowo wykorzystuje zgromadzone informacje; określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki; określa cechy gatunków dziennikarskich (<i>reportaż</i>, <i>felieton</i>); analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną poznawanych tekstów; twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury; porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury; samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną; twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy; wyjaśnia różnice między literaturą piękną,
--	---	--	--	---	--

		popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych	tradycyjnych wątków kulturowych	tradycyjnych wątków kulturowych opisuje sposób nawiązania do nich	popularnonaukow ą, publicystyką;
<ul style="list-style-type: none"> ● KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE 	<ul style="list-style-type: none"> ● komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny; ● dostosowuje język, którego używa, do sytuacji; ● rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone; ● odróżnia mowę niezależną od zależnej; ● zauważa zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, ● rozpoznaje słownictwo gwarowe, środowiskowe; ● stara się wzbogacać swoje słownictwo, ● wyjaśnia znaczenie wyrazów; ● rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa ich; ● podaje przykłady homonimów; ● stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> ● świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się; ● stara się stosować normę wzorcową i użytkową; ● tworzy poprawne wypowiedzenia wielokrotnie złożone; ● przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną; ● rozpoznaje zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, ● rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, słowa gwarowe; ● wzbogaca swoje słownictwo; ● ma świadomość treści i zakresu używanych wyrazów; ● stara się używać poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; ● wyjaśnia znaczenie homonimów; 	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji; ● stosuje normę wzorcową i użytkową; ● rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; ● przekształca poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu; ● rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i ograniczonym zasięgu, rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy, słowa gwarowe; ● zna sposoby wzbogacania słownictwa i korzysta z nich; ● odróżnia treść i zakres wyrazu; ● używa poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; ● poprawnie używa homonimów; ● rozpoznaje i nazywa różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi, świadomie stosuje w 	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych; ● formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym; ● rozróżnia i stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; ● poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i niezależną wskazuje funkcję wykorzystania w ● wypowiedzi różnych rodzajów słownictwa; ● funkcjonalnie korzysta ze słowników; ● różnicuje słowa w zależności od ich treści i zakresu znaczeniowego; ● nazywa rodzaje nazw osobowych i miejscowych, używa ich poprawnych form; ● nazywa rodzaje stylów użytkowych, poprawnie używa ich w wypowiedzi; 	<ul style="list-style-type: none"> ● świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się; ● formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy; ● świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; ● wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu; ● bogaci swoje słownictwo oraz poddaje refleksji rozwój i zróżnicowanie języka polskiego; ● biegle używa różnych rodzajów nazw osobowych i miejscowych;

	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, • nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, • stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> • zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, • dostosowuje styl do formy wypowiedzi, • stosuje zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedziach zasady etykiety językowej, pisze zgodnie • z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady etykiety językowej, pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty 	<ul style="list-style-type: none"> • biegle używa użytkowych stylów wypowiedzi; • doskonali własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu; • wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach; • zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty
TWORZENIE WYPOWIEDZI	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się ustnie na podany temat; • stara się używać prostych środków retorycznych; • z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi; • pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny; • stosuje akapity; • formułuje prostą tezę; • wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić; • przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych; • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, starając się zachować wyznaczniki gatunku; • stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne; • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję; • stosuje akapity jako spójne całości myślowe; formułuje tezę i hipotezę; 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi; • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę; • samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi; • samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się, realizując zamierzony cel; • wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo stosuje środki retoryczne i stylistyczne; • samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując

	<p>temat problemów znanych z codziennego życia;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● stara się podać przykłady ilustrujące argumenty; ● z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania; ● rozpoznaje w różnych tekstach niektóre środki perswazji i manipulacji; zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; ● podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza); ● formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu; ● głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy 	<ul style="list-style-type: none"> ● formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza; ● wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji; ● przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów; ● podaje przykłady ilustrujące argumenty; ● formułuje proste wnioski; ● rozpoznaje w różnych tekstach podstawowe środki perswazji i manipulacji; ● zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); ● formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów; ● przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego; ● podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty; ● formułuje wnioski wynikające z argumentacji; ● rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji; zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; ● dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); ● formułuje pytania związane z przerośnymi znaczeniami utworu ● głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację 	<p>odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● stosuje rytm akapitowy; ● samodzielnie formułuje tezę i hipotezę; ● swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów; ● podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty; ● podsumowuje rozważania; ● rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję; ● zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; ● samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); ● formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu; ● interpretuje głosowo utwór literacki, starając się zaciekać słuchacza 	<p>funkcjonalnie różnorodne środki językowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● twórczo i funkcjonalnie stosuje rytm akapitowy; ● formułuje tezę i hipotezę, dostosowuje je do przyjętej formy rozprawki; ● wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy; ● podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony; ● samodzielnie formułuje wnioski; ● rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji; ● twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu artystycznego; ● formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze; ● recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem
--	---	--	---	---	--

					różnorodnych środków głosowych
SAMOKSZTAŁCENIE	<ul style="list-style-type: none"> ●korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela; ●rozwija nawyk systematycznego uczenia się; ●uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych; ●uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym 	<ul style="list-style-type: none"> ●korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; ●uczy się systematycznie; ●uczestniczy w projektach edukacyjnych; ●podejmuje prób prezentowania przygotowanego materiału; ●rozwija umiejętność krytycznego myślenia, ●wyraża swoje zdanie; uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie 	<ul style="list-style-type: none"> ●korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną; ●rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; ●stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie; ●aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej; ●uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> ●pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; ●rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii; ●bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.; ●aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> ●samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł; ●ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji; ●z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych; ●aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp. ●występuje w roli lidera grupy; ●aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu
LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE	czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść	czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść	czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych